Od cvetne do velike nedelje

Trdoživa je vera preprostega ljudstva v čudežne moči

Maksim Gaspari: Pri blagoslovu

Uvod v velikonočne praznike je cvetna nedelja. Povsod nesejo tega dne butare k blagoslovu. V Rožu pripravi »večji« hlapec« že na cvetni petek pred sončnim vzhodom za vse «prantel« (butaro). Ko je vse nasekal, ima »nediv« (delopust) in gre k maši, potem pa doma zravna in lepo zveže, posebno one z mačicami v nekak sveženj s tremi ali več obročev, ki pa jih ne sme biti na pare. V soboto zvečer ali v nedeljo zjutraj pa butaro olepša in zatakne med veje vejice sremse, tisja in pušpana pa še fige, pomaranče, rožice in jabolka. Butaro nese v cerkev domači sin, če ga ni pa pastir. Tudi v Zilji odsekajo »prajtel« že na cvetni petek; je to mlado, do tri metre visoka mačica (Salix caprea) z več mladikami, ki se prevežejo z vršičkom in morajo biti zato prav tako dolge. Mladikam oluščijo skorjo in nataknejo nanje jabolka in fige. Butara je torej iz celega, le v notranjosti povezka denejo brinje; debło »prajtla« ima v premeru okoli tri do pet centimetrov. Na mladikah pa tiči od štirideset do osemdeset najlepših rdečih jabolk. Vrh butare, kjer se stikajo mladice z vršičkom debla, je povezan z rdečim trakom. Kjer je najti, pa vzamejo brinovo drevesce in šibe od mačic ter jih povežejo v krono. V Gaberkah pri Šoštanju, tako pravi Začjeva Angela, nesejo na cvetno nedeljo v cerkev butaro, ki ji pravijo »vejnik«, to je povezek leskovih in drugih šib. »Vejnik« je olepšan s pisanimi trakovi, s cvetjem, mačicami in tudi s kakšnim jabolkom. »Vejnik« (Woining) imenujejo še dandanes ponemčeni Slovenci v koroški Metniški dolini mlaje, ki jih okrase tudi s pisanimi trakovi. V Beli Krajini je bila v butari enoletna leskova šiba, lesen krčel (klin pri plugu), šest drenovih šib, bršljan, oljka, brinje in mačice. V Motniku in Dobrepoljah so bile v njej tri leskove šibe, drenov in božji les; v Črnem vrhu pri Idriji pa med drugim tudi bezgova palica. V Veliki Nedelji je butara »presmec«, kakor ji pravijo tudi v Podjuni, ki se poveže iz vejic cremse, metrike in ibe; ibovino so bili prinesli že prej na topel kraj, da je ozelenela. »Premsce« olepšajo tudi z drugim zelenjem in pomladnim cvetjem. V današnjih dneh imajo na Vinici v butari »mačkovice« (Salix caprea«), oljko, brinje, bršljan, božje drevce in tri enoletne šibe, ki morajo biti vse iz skupnega grma. V Ljubnem pravijo butari »potica« in se kar kosajo, katera hiša bo imela lepšo in pristnejšo. Naredijo jih iz leskovih šib, bršljana, vejic tise in božjega drevca. »Potico« narede v obliki kolovrata, koša, trobente, dežnika, socda in še kot razne priprave za vezanje splavov. Leto za letom je tekma, kdo bo kaj novega izumil. Te »potice« nesejo v cerkev odrasli fantje in možje, le navadne butare, ki so last tržanov, nesejo otroci v cerkev.

Butara ima veliko moč

V Zilji in v Rožu je po blagoslovu butar procesija butar okoli cerkve. Ko dospe čelo procesije spet pred cerkvena vrata, so ta zaprta in duhovnik trikrat potrka nanje, na kar jih od znotraj odpro. Butaro nesejo v cerkev in iz nje domov preko ramena; če bi jo držali pokonci, bi jim bezljala živina na paši, v Beli krajini pa bi živima v takem primeru »strčala«. V Dravski dolini tečejo, ko pridejo z butaro domov, trikrat okoli hiše in narede pri tretjem kroženju križ, da bo sreča pri hiši; v Rožu, v Strugi, tudi nesejo »prantl« trikrat okoli hiše, nato pa ga postavijo na prag, kjer ostane do velikega petka. Ko prinesejo Šentjurci butaro od blagoslova, jo položе za nekaj časa na srednjo stopnico, na prag ali na trato pred hišo in šele čez nekaj časa jo odneso v hišo.Kjer narede tako, tam ne bodo silile mravlje v hišo. Sadje iz butare pojedo. V Rožu so ta jabolka zdravilo proti boleznim grla. Nekaj tega sadja dobe tudi kure za boljšo nesnost. Na veliko noč olupijo zjutraj skorjo blagoslovljenega lesa in ga pokladajo živi, da bo vse leto dobro uspevala. Iz butare oberejo mačice na veliki petek pred sončnim vzhodom in jih dajo živini na veliko noč. V Beli Krajini in drugod oberejo takoj vse zelenje z butar, ki ga dobi živina, da bo varna pred gadom. Šentjurci pa denejo v butaro tudi krompirjeve krhle, ki jih ob sajenju krompirja posade. Blagoslovljene vejice butare pomešajo v kašči med žito. Tisje, ki je bilo v butari pa ne sme priti nikoli na njivo; sedem let bi njiva žalovala in bila toliko let nerodovitna. Blagoslovljene vejice butare potikajo na veliko noč po njivah. Pri žetvi denejo v tretji snop »dišečo travo«, ki je bila pri vrhu butare. Mačice od butare denejo takoj v okno, ko so prinesli butaro iz cerkve, da bi strela ne udarila v hišo. Nekaj od butare obesijo na češnjo in na jablano, da bo bolj obrodila.

Kdor si naredi venec iz bršljana, ki je bil v butari, ga namoči na veliko noč v vodi in si ga ovije okoli glave, bo vse leto zdrav in vesel. Zdrav in srečen bo tudi, kdor pije na veliko noč pred sončnim vzhodom zajeto vodo z bršljanovim bokalom. Jezavega otroka ozdravijo tako, da ga udarijo trikrat po hrbtu s »presmecevo« šibo in mu dajo jesti iz mačkine posode. Šest drenovih šib, ki so jih Belokrajinci dejali v butaro, zataknejo za hlevski tram. Ko gredo Šentjurci prvič orat, vzamejo s seboj šibe iz butare, da laže in rajši vlečejo voli in krave, ko jih poganjajo. Leta 1935. se je tega držalo v Št. Juriju petnajst gospodarjev. oK ženejo živino prvič na pašo, vzamejo s seboj šibo iz butare in vsaj tistega dne je nes mejo izgubiti; če jo pastir zgubi, se mu tudi živina zgubi. Ko se vtem kraju vrne tega dne pastir s paše, zaplete to šibo v živalske jasli in živina se dobro redi. Kdor je prinesel tega dne šibo s paše nazaj, se mu ni treba bati da bi mu krave pred časom povrgle. V Beli krajini pa vzame pastir na prvo pašo vse tri leskove šibe, ki so bile v butari, in če izgubi katero izmed njih, bo izgubljal vse leto živino na paši, če pa im apastir šibe pri sebi, bo krava, ki se je izgubila, takoj zamukala in pastir jo bo zlahka našel. Na Tolminskem pa vzamejo s seboj na pašo »drgavitno šibo«, ki ji pravijo v Šmihelu pri Novem mestu »dobrota«, v Bučah pri Podčetrtku pa »dobrovina« (Viburum lantana); to potem uporabljajo za pašo vse leto. Ovce bi se pastirjem izgubile, če bi ne bile vse šibe butare odrezane na enem grmu. S sukanu,pri- lez,-kö. h cš.vzv.ld ťiDgu HW ČW cem, s katerim so bile povezane v vrhu butare »šmarnice«, ki jih imenujejo tudi »dišeča trava« in »virh«, prišijejo pastirjem gumbe na hlačah. Tak pastir bo našel v letu mnogo ptičjih gnezd. Svetniki se na cvetno nedeljo tresejo od strahu, ker ima vsaka ženska šibe. Šentjurci vtaknejo dele butare za streho, da ne trešči strela v hišo.

Da strela ne udari dom . . .

Na veliki petek narede iz lesa butare križce, da strela ne udari v hišo. Take križce zasade v Rožu na »krstenco« (petek) v njive, d ajih obvaruje pred hudo uro; take križce pribijejo tudi na durnice, to je podboje vrat. V Rožu narede isto tudi še na binkoštno »krstenco«. V tem kraju dajo tudi tri take križce mrličem v krsto. V Rožu in v Zilji narede na veliko soboto, do odvežejo zvonove, iz lesa butare križce in jih zasade v njive. Z železnim drogom narede tri jamice, velike kakor pri vsajanju fižolovih prekelj, in spuste v vsako po en križec. V Beli krajini pa denejo tak križec na spomlad pri prvem oranju v prvo brazdo. V Šentjuriju pa je bil križec že prej narejen vrh butare in ovit s »šmarnicami«; ta križ in »šmarnice« zataknejo za streho, da ne trešči v hišo. Le iz oljke narede križce še posebej in jih zataknejo v vsak steber kozolca, da ga veter ne podere. Drugod zataknejo za streho, da ne bi treščilo v hišo in da bi ne pogorela, brinje, ki je bilo v butari; brinje pa ima že samo na sebi v sadu križ. Na veliki četrtek, v Beli krajini pa vse dni velikega tedna, pokade z ostankom butare po sobah in hlevu. V Rožu ostane obrana butara pod streho in jo vržejo na ogenj ob blisku in gromu, tako tudi drugod. S cvetom butare pa kade v Rožu na božič, Silvestrovo in na Tri kralje; od cveta butare pa vržejo nekaj tudi na prvi ogenj, ki g anarede ob teritvi v terični jami. Šentjurci denejo v ogenj, ki ga narede na veliki teden v peči za peko potic, butaro prejšnjega leta, da bo kolač lep in da se bo tudi kruh vse leto dobro pekel. Kogar v tem kraju boli glava, ga pokade z žerjavico, na katero so potrosili »šmarnice« iz butare. Na večer pred veliko nočjo poškrope vse prostore v blagoslovljeno vodo, da ne bi pred polnočjo čarovnice plesale po njivah. Še pred nedavnim so šli na veliko noč ob zvonenju jutrnice na polje prepevat in škropit, v okolici Laškega pa gredo še zdaj molit in škropit na njive, pri tem pa zatikajo vejice iz butare na njive. Tako delajo tudi v Šaleški dolini ob streljanju in zvonenjo jutrnice.

Blagoslovljeni ogenj

Ogenj so svoj čas shranjevali vsaj od velike noči pa do binkošti; v Mežiški dolini je pazila dekla na to, da ta ogenj ni ugasnil, in je zato dobila od gospodarja v dar »rokavce«, to je bila srajca s kratkimi rokavi iz »hodnega« prta in je segala le do pasu. Na velikonočno »krstenco« blagoslovi še povsod ogenj duhovnik. Ta ogenj narede tako, da zažgo na pokopališču ali pa pred cerkvijo stare lesene križe: ko ga duhovnik blagoslovi, ga odnese v vsako domačijo z gobo. Ta ogenj je tako visoko »žegnan«, da bi v fari nikoli toča ne pobila, če bi vsaj tri gospodinje skozi vse leto obdržale ogenj na ognjišču. Tega so se strogo držali v Zilji, v Rožu in v Mežiški dolini vse dotlej, dokler so imeli na odprtih ognjiščih v kuhinji podzide z vdolbeno votlino v sredini, kamor so spravljali žerjavico, ki je tlela do drugega jutra; votlino v podzidu za shrambo žerjavice so imenovali v Mežiški dolini »žerjak« in je vtem času porabil mežiški kmet v letu dni do štirideset klafter (160 kubičnih metrov) drv. V Beli krajini vržejo na veliko soboto v peč blagoslovljenega oglja rekoč: »Bog nas varju časnega in večnega ognja!« V Poljanski dolini očisti gospodinja na veliko soboto prav skrbno peč in prižge ogenj v njej z gobo, s katero so prinesli blagoslovljeni ogenj od cerkve. Ta ogenj zdrže do svetega Florijana; tako narede in vzdrže do tega časa ogenj tudi v Št. Juriju pod Kumom. V Poljanski dolini tli navadno v peči »razglavnik«. Košček blagoslovljene gobe vržejo tudi na njivo. Na Spodnjem Koroškem in Štajerskem zažigajo na veliko soboto zvečer ali pa na veliko noč pred zoro **kresove**, ki ji mpravijo »vuzemnice«. Fantje hodijo z gorečimi baklami od kresa do kresa, gospodarji pa molijo pred hišo, obrnjeni proti sončnemu vzhodu, za dobro letino. Kres kurijo še v okolici Lendave. V Pokrčah na Koroškem (ob Krki) so kurili na veliko soboto kres in fantje so nosili plamenice na polja, kres so kurili tudi na Štajerskem in so bili prepričani, da povsod tam, kamor je prodrl dim od kresa, ne bo kuge in mraz ajde ne bo pokončal. Dravci in gorjanci v Rožu gredo v mraku na veliko soboto s prižganimi baklami v procesiji po polju, sučejo bakle in molijo. To sukanje bakel je bilo v Rožu še v navadi 1920 leta in je morda še dandanes. V Mežiški dolini pa postavijo po pobočju hriba rudarske jamšarice v obliki križa; na veliko soboto, ko zapade mrak, postavijo tudi velik lesen križ in obesijo vodoravno in napvično goreče jamšarice nanj.

Do kamor je segel aleluje glas . . .

Na velikonočno jutro so peli alelujo; kakor daleč je segal glas, tako daleč je bežala hudoba od hiše, njive in travnike, zaradi tega gre procesija tudi po polju po stezah in na nekaterih krajih tudi preko polja, kjer steze zmanjka. Kakor daleč je segal glas aleluje, tako daleč pa mora ob smrtni uri bežati tudi hudoba od človeka. Ko je prišel v Ribnico nov župnik iz gorate Dolenjske, in je bil majhne rasti, so Ribničani nevoljno in preplašeno zmajevali z glavami: ko pa je pred oltarjem zapel z močnim in donečim glasom, pa so jim zažarele oči in so kar glasno dejali drug drugemu: »Ta pa ja, ta pa bo zapel alelujo, da bo glas dones preko vseh naših polj!« Na veliki petek je vriskanje strogo prepovedano; kdor bi v tem času vriskal, bi vse življenje ne zmogel več vriska. Blaznikov Jože je tega dne klical domače h kosilu iz Kopitnikovega z vriskanjem, pa ne more ve čvriskati. — Kdor hoče odgnati čarovnice od hiše, poka na veliki četrtek z bičem okoli hiše, čarovnice pa beže na veliki petek tako daleč od hiše, kakor daleč se sliši pokanje bičev. V Zilji pa odženeš zle duhove le tedaj, če je na biču »šmis« (pokovnik, na Vipavskem mu pravijo »švrcin«) iz konopljevih vlaken. — V Zgornji Savinjski dolini pa sprožijo možnarje tudi tedaj, ko zagleadjo, da hiti domače dekle z blagoslovom proti domu; še povsod pa streljajo fantje s topiči na veliko noč, v mnogih krajih tudi že v mraku na veliko soboto.

Ponekod je tudi še pravilo, da mora gospodar na veliko noč bedeti, v Zilji pa vstanejo na veliko noč že po polnoči in jedo »žegen«. Če bi kmet spal na velike praznike, bi bila pšenica snetljiva.

Svetost studenca

Na Štajerskem je dobila voda svoj čas na veliko noč dar: vrgli so v studenec nekaj blagoslovljenega kruha. Drobtinice blagoslovljenih jedil posejejo v okolici Lendave okoli studenca. Dekle, ki je prišlo prvo z blagoslovom iz cerkve, hiti k studencu po vodo, in če jo prinese prva v hišo, je prinesla blagoslovljeno vodo. V Beli Krajini hite tega dne ženske zelo zgodaj po vodo; ona ženska, ki jo zajame prva, bo imela vse leto največ masla. V primeru, da prinesejo na veliki petek vodo še pred sončnim vzhodom v hišo in jo zlijejo na zelje, ne bo osmrdelo in bo prvovrstno. Tega dne pa nikar ne pij vode, žejalo bi te vse leto. Da je pa voda zdravilna, če jo piješ iz bršljanovega bokala, sem omenil že prej. Kdor ima razpokane roke, gre na veliki petek pred sončnim vzhodom k mirno tekoči vodi po podo, med potjo molči, in če ga kdo pozdravi, niti ne odzdravi; ko vodo zajame, moli k svetj Tereziji in prinese vodo še pred sončnim vzhodom domov, kjer se potem v njej umije. To ponavlja vsak veliki petek pred sončnim vzhodom. Če se na »krstnico«, ko odvežejo zvonove, umiješ v vodi ali v snegu, izgubiš bradavice ali drugo telesno hibo in boš zdrav, če narediš tako, izgubiš kraste z lica, pa tudi pege. »špinte« in tudi oči te ne bodo bolele. Drugod pa izgube pege le tedaj, če se umijejo po trikrat, ko so zavezali zvonove na veliki četrtek in ko jih spet odvežejo. V Beli Krajini pa se pegasto dekle obriše v cerkvi z blagoslovljeno vodo na veliko soboto, ko se vrnejo zvonovi iz Rima. Kdor tedaj, ko zavezujejo zvonove, trikrat poljubi tla, se iznebi zobobola za leto dni.

Na veliki četrtek se tudi iznebijo zobobola; kdor potegne tedaj, ko zavezujejo zvonove, z britvijo trikrat po zobeh v zgornji čeljusti, ne bo več čutil bolečin. Poleg železa ima tega dne tudi še kolomaz s tečajev zvonov in slanina svojo čarovno moč. V Dravski dolini ukrade fant na velikonočno soboto, ko prvič zazvoni, iz tečajev zvonov nekaj mazila in potegne z njim neopaženo po vratu dekleta, ki si ga želi; tako zaznamovano dekle ne more vzljubiti nobenega drugega fanta več. Na Koroškem gre tisti, ki ga tare »trot« (kolika), na veliki petek pred sončnim vzhodom na polje, potegne tam trikrat kos slanine okoli popka nasproti kroženje sonca in govori: »Ti grdi trot, na veliki petek pred sončnim vzhodom že špeh ješ!« Krčan, ki naredi tako, je leto dni varen pred »trotom«. Brškone preganjajo tega dne tudi lišaj, ker se zarotitev glasi: »Lišej, lišaj, fuj te bodi, ki si na veliki petek meso jedu! Lišej, lišaj, pojdi nazaj!«

Kdor pometa na veliki petek pred sončnim vzhodom pajčevino iz vseh kotov sobe v smeri proti vratom, pomete za leto dni vso golazen iz hiše, na veliko noč pa sob ne pometajo.

Kdor gre o veliki noči poslušat na tretjo »preklju« kozolca, sliši vse, kar se bo v letu zgodilo.

V št. Juriju pod Kumom pošljejo na veliki petek, ko pečejo kolač, nevedneža k sosedu po sveder za vrtanje kolača. V tem kraju velikonočni kolač petkrat zabodejo z nožem in ga šele nato načnejo.

Kdor je prvi od blagoslova

Ko je butara blgoslovljena, hite z njo proti domu, kajti kdor je prinesel butaro domov, si je zaslužil klobaso. Kdor je v vasi prvi prišel z butaro na dom, je dosegel, da bodo pri tej hiši prvi pokosili. Z butaro tečejo domov tudi v Zilji. Tek od blagoslova jedil pa je še povsod v navadi. V Poljanski dolini, kjer v večini primerov brškone blagoslavlja duhovnik na domovih, se bo dekle, ki je stopila z blagoslovom prva iz hiše, prva omožila. Poljanci v spodnji Savinjski dolini vozijo blagoslov domov v diru. Pri hiši, kjer so dobili prvi blagoslov domov, bo vse najboljše obrodilo. Dekle, ki prva pride z blagoslovom domov, se bo prva omožila. V Ljutomerski okolici bo dekle, ki je prva prinesla velikonočni blagoslov domov, prva žanjica, ali pa se bo tudi prva poročila. V Beli Krajini bo tisti, ki je prišla prva z blagoslovom domov, žito najbolje obrodilo in bo tudi najhitrejša pri delu. Zaradi tega teka si je že marsikatero dekle nakopalo bolezen.

V prejšnjih časih so nosili poleg jedil k blagoslovu še semena, rešeto in več drugih predmetov. Nekateri trdijo, da so vse to dejali v jerbase in košare, da bi se pobahali, koliko premorejo in koliko bodo porabili v praznikih. V Št. Juriju pod Kumom nesejo k blagoslovu tudi krompirjeve krhle, nekaj so jih vtaknili že tudi v butaro, drugod pa tudi koruzno seme in koruzo, ki jo dajejo kuram, da jih lisica ne odnese, dalje proso in pšenične otrobe. V okolici Ljutomera nesejo k blagoslovu tudi »levkovje« (Mathiola), da se jim izpolnijo vsi cveti; v tem kraju presajajo v svetnem tednu tudi lončnice, da bodo potem bogato cvetele. V Beli Krajini polože v jerbas, ko gredo k blagoslovu tudi svileno nit. Kdor potem položi to nit preko poti, je »zašrangal« vole in konje; žival noda iti preko te zapenjalnice le v primeru, da svileno nit prerežejo ali pa konje na novo podkujejo.

Kdor želi, da ga ne bodo noge bolele, naj teče na veliko soboto pred sončnim vzhodom trikrat okoli hiše.

Ko prinesejo ženske na veliko soboto blagoslov v hišo, postavijo košaro na tla, okoli košare z blagoslovom pa posedejo vsi otroci in vse ženske, vstajajo in se spet prav krepko vsedajo, da udarjajo s sedalom ob tla; pravijo, da se bodo piščanci bolje valili. V času, ko nesejo na veliko soboto k blagoslovu, je treba potresati sadno drevje, da bo bolje obrodilo. V tem kraju pa ovijejo deblo nerodovitnega drevesa na veliko soboto, ko zvoni k maši, trikrat s srebotom. Ko odvezujejo na veliko soboto zvonove, tresejo drevesa, od katerih bi želeli imeti v letu obilo sadežev. V Zgornji Savinjski dolini tresejo predvsem koščičasto sadje, češplje in slive. Če delaš tega dne z drevjem tako, bo obrodilo, da se bodo veje šibile. V okolici Lendave pa udari gospodinja, ko je prinesla blagoslov domov, z jerbasom, v katerem je še blagoslov, ob vsako drevo, zlasti pa ob jablane, da bo sadni pridelek boljši.

Greh je, delati na svete dni

Dnevi velikega tedna so zelo pomembni. Na Koroškem se izpolnijo vse želje, ki jih je kdo izrekel na veliki petek pred sončnim vzhodom. Na veliki četrtek in petek nihče ne sme orati. Kdor bi delal zadnje dni velikega tedna na polju, bi žalovale njive in bile nerodovitne, v Dravski dolini pa bi tistemu, ki bi na veliko soboto oral, umrl družinski član. Tudi živina ima v velikem tednu delopust, vsaj v času, ko so zavezani zvonovi; kdor bi jo v tem času vpregal, bi imel nesrečo pri živini in na domu sploh. Gospodinja nažene na veliki petek še pred

Cvetni teden v Ljubljani

sončnim vzhodom svinje na trato in jim nasuje v obroč konopljevega semena, da se v teku leta ne bodo izgubljale. Na veliko soboto morajo biti tudi ovce site; če niso, jih molzejo čarovnice. Na veliki petek moramo hoditi bosi, da nas v letu ne bo pičila kača. Rojstvo tega dne pa je nesrečno. Kdor se tega dne rodi, trešči vanj. Seme, ki je bilo vsejano tega dne, ne skali. Če ima krava ali ovca tega dne mladiže, bo nesreča. Kdor se tega dne ureže, bo vse leto bolan in rana se mu ne celi.

Na veliki petek udarjajo v Beli Krajini pred sončnim vzhodom nerodovitno sadno drevje z ušesom sekire in mu zagroze: »Če ne boš rodilo, boš posekano!« Nikoli ni prav, če ti zajec preteče pot, nevarno pa je to prav posebno na veliko soboto. Komur bi tega dne zajec prekrižal pot, naj se vrne domov in naj ne nadaljuje poti v cerkev, zajec bi mu odnesel vso srečo. Kdor pije na veliki petek pred sončnim vzhodom svežo zajčjo kri, bo naletel na divjačino, kadar bo želel. Na Koroškem pa je na veliki petek treba pojesti pred sončnim vzhodom na tešče srce divjačine, ki je bila ustreljena na minuli veliki petek. Še psa težko pripraviš, da bi požrl tako meso, če ga pa požre, bo to najboljši pes in bo lovcu vsak čas prignal divjačino pred puško.

Na veliko noč ostanejo vsi doma; tega dne ne delajo obiskov in še celo v gostilno gredo šele na ponedeljek, ko opravijo obiske pri sosedih in sorodnikih. V Malenskem vrhu dobi tisti, ki bi prišel na veliko noč v tujo hišo, pečni pokrov v hrbet. Po pirhe gredo na velikonočni ponedeljek.

V. M.

Narodna reč je sveta reč

V glavnih stvareh — v ljubezni do naroda in domovine, v poštenosti, v resnicoljubnosti, v boju zoper svoje nasprotnike smo in moramo biti vsi složni . . .

Narod stoji više nego nevarno prijateljstvo največjih narodnih nasprotnikov.

Na svetu se zdaj vrši zanimiv, čudovit proces, kakršen se je ob stvarjenju vršil med nebesnimi telesi. Posamezni deli hrepene k velikim jedrom in sicer vsak po rodu svoj k svojemu. Kar svojega jedra ne more dohiteti, to k sebi potegne drugo, tuje veliko jedro, v čigar atmosfero je po naključju vrženo. Vsi drugi evropski narodi so v taka jedra že zedinjeni, samo Slovani plavamo še sem ter tja, kakor nezdružena, nezvarjena materija . . .

Na mladino je uprto naše upanje; toda mladina mora premisliti, da se potem nikoli več ne povrne mnogo prilik zornih let, v katerih je treba sejati, da se žito v klasje vreteni v moški dobi, v kateri ni uka, temveč trud in delo. Mladina mora premisliti, da nima samo ona pravice do svojih moči, ampak ves narod, vsa domovina, za katero se morajo njeni sinovi truditi, ako si ne mislijo vesti grdo ogrešiti.

Naša misel je, pametno se potezati za narodne pravice, in kolikor pa dokler je mogoče, mirno kazati rojakom pot, po katerem se trdno in gotovo dalje koraka, toda jako bi se motil, kdor bi menil, da smo pri volji, nasprotnikom blazino podkladati.

France Levstik.